

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «СВИСТУН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SVISTUN v. UKRAINE)**

(Заява № 9616/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

21 червня 2007 року

ОСТАТОЧНЕ

21.09.2007

Це рішення стане остаточним відповідно до умов, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «СВИСТУН ПРОТИ УКРАЇНИ»

У справі «Свистун проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П.Лоренцен (*P.Lorenzen*), Голова,
пані С.Ботучарова (*S.Botoucharova*),
п. В.Буткевич (*V.Butkevych*),
пані М.Цаца-Ніколовська (*M.Tsatsa-Nikolovska*),
пан Р.Маруст (*R.Maruste*),
пан Дж.Боррего Боррего (*J.Borrego Borrego*),
пані Р.Ягер (*R.Jaeger*), судді,

та пані К.Вестердік (*C.Westerdiek*), Секретар секції,
після обговорення у нарадчій кімнаті 29 травня 2007 року,
виносить таке рішення, що було прийнято цього дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 9616/03), поданою до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянином України п. Іваном Васильовичем Свистуном (далі – заявник) 22 лютого 2003 року. Після смерті заявника його дочка, пані Валентина Іванівна Свистун, виявила бажання підтримувати заяву.

2. Уряд України (далі – Уряд) був представлений його Уповноваженим – п. Юрієм Зайцевим.

3. 13 березня 2006 року Суд вирішив надати заяві статусу пріоритетної та направити скаргу стосовно тривалості провадження та відсутності відносно цього ефективних засобів юридичного захисту на комунікацію Уряду. Відповідно до положення пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1929 році та проживав у м. Вільнянську Запорізької області. Він помер 29 грудня 2004 року. 24 серпня 2006 року дочка заявника, пані Валентина Іванівна Свистун, проінформувала Суд про своє бажання підтримувати заяву.

5. У листопаді 1994 року заявник звернувся з позовом до сільськогосподарського колективного підприємства «Україна» про стягнення паю, визначеного ним у розмірі 22 000 грн (приблизно 3200 євро).

РІШЕННЯ У СПРАВІ «СВИСТУН ПРОТИ УКРАЇНИ»

6. 25 квітня 1997 року Вільнянський районний суд (далі – районний суд) ухвалив рішення на користь заявника.

7. 15 липня 1997 року Запорізький обласний суд скасував це рішення та направив справу на новий розгляд.

8. 15 квітня 1998 року районний суд, за власною ініціативою, призначив у справі судово-бухгалтерську експертизу з метою визначення вартості паю заявника.

9. 7 квітня 1999 року слухання справи було поновлено.

10. Між червнем 1999 року та березнем 2001 року всі призначені слухання відкладалися одинадцять разів через неявку експерта, двічі через відсутність секретаря суду та вісім разів через відсутність представника відповідача.

11. 8 листопада 2001 року районний суд відмовив заявнику у задоволенні його позову.

12. 25 березня та 11 жовтня 2002 року апеляційний суд Запорізької області та Верховний Суд відповідно залишили в силі це рішення.

ЩОДО ПРАВА

I. ВІДНОСНО *LOCUS STANDI* ПАНІ СВИСТУН

13. В першу чергу Суд хоче зазначити про факт смерті п. Свистуна та бажання його дочки підтримувати заяву, яку він подав.

14. Виходячи з обставин цієї справи Суд вважає, що дочка заявника є його правонаступником у цій справі. Однак у нижченаведеному тексті посилання буде робитися на заявника.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ СТОСОВНО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

15. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження була несумісною з вимогою «розумного строку», закріпленою пунктом 1 статті 6 Конвенції, у якій зазначено:

«Кожен має право на... розгляд його справи упродовж розумного строку... судом,..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

16. Суд зазначає, що скарга заявника не є повністю необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Більше того, він зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона повинна бути оголошена прийнятною.

Б. Щодо суті

1. Період, який слід розглядати

17. Заявник доводив, що відповідний період розпочався у 1994 році, коли він подав свій позов до національного суду.

18. Уряд стверджував, що період, який слід розглядати, розпочався 11 вересня 1997 року, коли вступило в силу визнання Україною права кожного на подання заяви.

19. Суд зазначає, що частина оскаржуваного провадження відноситься до періоду до 11 вересня 1997 року, дати, коли Конвенція вступила в силу відносно України. Після цієї дати провадження тривало до 11 жовтня 2002 року, коли було прийнято ухвалу Верховного Суду. Тривалість провадження, що належить до компетенції Суду, складала, отже, п'ять років та один місяць.

Однак, оцінюючи розумну тривалість після 11 вересня 1997 року, слід взяти до уваги стан провадження на цю дату (див. справу *Milosevic v. "the former Yugoslav Republic of Macedonia"*, заява № 15056/02, пункт 21, рішення від 20 квітня 2006 року; рішення у справі *Styranowski v. Poland*, № 28616/95, пункт 46, ECHR 1998-VIII; справу *Foti and Others v. Italy*, рішення від 10 грудня 1982 року, Series A, № 56, с. 18, пункт 53).

2. Розумність тривалості провадження

20. Уряд оскаржив скаргу заявника, стверджуючи, що не було значних періодів бездіяльності, відповідальність за які несе держава. Відповідно до тверджень Уряду затримки у провадженні були спричинені, в основному, приватними особами – експертом та відповідачем, а також оскарженням заявником рішення суду.

21. Заявник не погодився.

22. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватись у світлі обставин справи та у світлі наступних критеріїв: складності справи, поведінки заявника та відповідних органів державної влади, та важливості предмета спору для заявника (див., з-поміж іншого, *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

23. Суд зазначає, що тривалість провадження, що належить до компетенції Суду, перевищує п'ять років, з яких чотири роки та два місяці справа розглядалася судом першої інстанції.

24. Суд вважає, що справа, яка розглядається, стосувалась питання власності і ні фактично, ні юридично не була особливо складною, так само не виявляється, що поведінка заявника значним чином вплинула на тривалість провадження. Суд не переконаний доводом Уряду про те, що заявнику слід дорікнути за подання апеляції на не вигідне для нього рішення від 8 листопада 2001 року, більше того, після винесення

РІШЕННЯ У СПРАВІ «СВИСТУН ПРОТИ УКРАЇНИ»

рішення судом першої інстанції провадження в апеляційному суді та Верховному Суді тривали загалом одинадцять місяців.

25. Далі Суд зазначає, що провадження у суді першої інстанції були призупинені на один рік через проведення судово-бухгалтерської експертизи у справі. Більше того, значні затримки були спричинені дев'ятнадцятьма повторними перенесеннями слухання справи через неявку експерта та відповідача у суд. Однак національний суд не вчинив ніяких дій для забезпечення, зокрема, присутності експерта для належного розгляду справи.

26. Нарешті, Суд зазначає, що спір цивільного характеру, який розглядається, стосується паю заявника у сільськогосподарському колективному підприємстві, який становив значну вартість для нього.

27. Дослідивши всі надані йому матеріали та пам'ятаючи про те, що провадження розпочалося близько двох років та десяти місяців до набрання Конвенцією чинності для України, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не було дотримано вимоги «розумного строку».

Отже, було порушено пункт 1 статті 6.

III. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

28. Далі заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на несправедливий розгляд його справи та на упередженість судів.

29. Однак, у світлі всіх наданих йому матеріалів, Суд доходить висновку, що вони не вказують на ознаки порушення прав та свобод, закріплених у Конвенції та її протоколах.

30. Отже, ця частина заяви повинна бути оголошена неприйнятною як повністю необґрунтована відповідно до пунктів 1, 3 та 4 статті 35 Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

31. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

32. Заявник вимагав 55 000 євро матеріальної та 17 000 євро нематеріальної шкоди.

33. Уряд відхилив ці вимоги.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «СВИСТУН ПРОТИ УКРАЇНИ»

34. Суд не вбачає жодного причинного зв'язку між визнаним порушенням та стверджуваною завданою шкодою; тому він відхиляє цю вимогу заявника. З іншого боку, він присуджує заявнику 400 євро нематеріальної шкоди.

Б. Судові витрати

35. Заявник вимагав також 900 євро судових витрат, понесених на провадження у національних судах та у Суді.

36. Уряд відхилив цю вимогу.

37. З огляду на надану йому інформацію та вищенаведені критерії, Суд відхиляє вимогу стосовно судових витрат.

В. Пеня

38. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу стосовно надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту заяви неприйнятною;

2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення п. 1 ст. 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 400 євро (чотириста євро) нематеріальної шкоди, які повинні бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу, з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто з заявника;

(б) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «СВИСТУН ПРОТИ УКРАЇНИ»

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 21 червня 2007 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(*C.Westerdiek*)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(*P.Lorenzen*)
Голова